

Onmiskenaar echter maakt bij Veth het werk van den schrijver meer den indruk van de levendigheid der spontaniteit dan dat van den schilder, die, wel met volle toewijding en ook liefdevol, maar toch als gold het een aanvaarde plichts vervulling, zich van een moeitevolle taak kwijt. En het kan dan wel zijn, dat, na den uiterst ingespannen arbeid aan den ezel, hij weer op adem kwam voor de schrijftafel — dat hij, wellicht onbewust, in het schrijven toch eigenlijk zijn plezierigste bezigheid vond. De rijke afwisseling van onderwerp, ook de roerigheid van geest en een wijde belangstelling, die er bij vrijkomen, zouden dan 't natuurlijk gevolg kunnen zijn van het ondervinden eener weldadige ontspanning. Waarmee dan nog niet gezegd is, dat dit ook Veth's ernstigste, meest bezonken, bezigheid was!

Zoals uit die teekening op de naaktklas reeds de toekomstige contereiter te raden was, zoo kan eveneens bij het herlezen van zijn opstellen, de redeneergrage, maar ook de welbespraakte jonge man met zijn helderen kop en vastheid-in-meening, weer in herinnering komen. De schrijver en de openbare woordvoerder over de meest verscheiden kunstaangelegenheden, gingen in elkaar op. Hij was daarbij de steeds waakzame publicist, die over alles wat in de wereld van kunst of schoonheidsbelangen aan de orde van den dag kwam, zijn licht deed schijnen. Zoo liet hij zijn stem hooren in 't geding over: „de ontmanteling van de Nieuwe Kerk”, over 't behoud van de Reguliersgracht te Amsterdam; in een artikel „Op de Valreep” tot redding van het oude Buitengasthuis; over de toen brandende kwestie van de Nachtwachtverlichting — herhaaldelijk, en over hoeveel nog meer!

Veth stond midden in het leven — het kunstleven dan van die dagen vol gisting en beroering — en hij weerde zich naar alle zijden met blakenden ijver en onverzwakte geestkracht.

Hij is niet te denken buiten de „beweging van '80”. Hij ging als kameraad om met de vooraanstaande nieuwlichters van dien tijd en hoevelen daarvan hebben voor hem niet geposeerd!

Dat kameraadschappelijk verkeer zal hem wel een voller besef bijgebracht hebben van de geestelijke verwantschap tusschen pen- en penseelvoerders, die met hun uitingen opstandig manifesteerden tegen de wezenloosheid van sleurgang en conventie. En al kan, achteraf beschouwd, die beweging ons niet meer toelijken dan een kortstondige episode in het groote verloop der kunstontwikkeling, ze was historisch-gezien noodwendig, als een nieuwe bron van warmteuitstraling, die noodige energie toevoerde tot verjongde en vruchtbare daadkracht. In die sfeer van enthousiasme en eendrachtigen élan is Veth opgegroeid, maar niet als anderen heeft hij die als een roes beleefd. Met de hem aangeboren eigenschappen van intelligentie en redelijk onderscheidingsvermogen, wist hij altijd voor zich zelf het roer recht te houden. Ook in zijn vurigsten tijd betoonde hij zich nooit een heethoofd. Daarom wekte zijn woord vertrouwen bij veel wankele